

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 131. An non tantum actus externus sed etiam effectus peccati sit cum actu interno confitendus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

quia hanc vicem nullo verbo vel signo manifestasset. In hoc tamen contradicit Tann., & rectè, si supponamus pœnitentem semel pro semper manifestasse Confessario, quòd tali determinatè numero non intelligat nisi circiter. Vide etiam dicta n. 617. 618. 624., ubi aliqua de confessione quoad numerum.

941. Q. 131. *An non tantum actus externus, sed etiam effectus peccati sit cum actu interno confitendus.* R. §. 1. Actus externus, qui internum complet in ratione peccati externi, est simul confitendus, Tann., q. 7. n. 47. *Aversa* q. 10. l. 2. §. *potius.* *Esparsa* q. 90. a. 1. ad 7. *Platel.* n. 774. qui meritò dicunt hoc esse certum. *Probat*ur, quia licet actus externus nihil superaddat malitiæ, uti habet communis & probabilior cum S. Tho. 1. 2. q. 20. a. 3. & 4. contra Scot. Ripald. & alios, tamen actus internus & externus faciunt unum actum completum in genere moris, actio enim externa habet se velut materiale, interna velut formale, Christus autem voluit explicari totum peccatum completum in genere moris, uti nobis constat ex consensu Doctorum & praxi fidelium, ergo cum actus internus in genere moris compleatur per actum externum, & cum illo sit simpliciter totum peccatum completum, debet illud totum explicari, dicendo, v. g. commisi homicidium, adulterium, detractionem, hæc enim veniunt nomine peccati simpliciter, quod dicitur, dictum, factum vel concupitum, ergo. Consequenter qui alterum vulneravit, non satisfacit dicendo, volui vulnerare; item qui volens occidere, lethaliter vulneravit, non satisfacit dicendo, volui occidere, sed debet addere, volens occidere lethaliter vulneravi.

Obij.

Obijcies. Si die festo omiserim Missam eo fine, ut studem, satisfacio dicendo, omisi Missam die festo, tacendo de studio, quamvis studendo peccaverim, & per studium expleverim meam malam intentionem, ergo idem est de actu externo. *R.* n. conseq. quia quamvis tale studium sit denominativè peccatum & subiectum ejusdem malitiæ, non aliter ac externa omissio Missæ; tamen studium non complet volitionem non audiendi Missam, sed hanc volitionem complet vel externa omissio Missæ vel causa proxima illius, uti explicatum est l. 5. à n. 27. ergo talis sufficienter explicat suum peccatum dicendo, omisi Missam die festo. *Nec obstat,* quòd volitio studendi etiam esset peccatum, & compleatur externè per studium, nam tota malitia volitionis studendi erat malitia volitionis omittendi Missam, quæ tota explicata est, dicendo, omisi Missam.

§. 2. Circa peccatum distinguenda sunt ista 943. quatuor: Causa finalis peccati: Actio concomitans peccatum: Complementum externum peccati: Effectus peccati. *Causa finalis peccati* est hoc, propter quod aliquis peccat, uti si quis omittat Missam, ut studeat, studium est causa finalis peccati, & peccatum denominativè, est enim actus liberè positus ex mala intentione omittendi Missam, qui actus est veluti medium omittendi Missam, adeoque indirectè prohibetur eodem præcepto, quo directè præcipitur Missa. Quando autem talis causa finalis peccati non est de se mala, non est opus illius facere mentionem in Confessione, uti n. 942. dictum est, quia licet hoc reticeatur, tamen

tamen explicatur tota malitia principalis peccati internè & externè completi. *Actio concomitans peccatum* est illa, quæ per accidens ponitur eodem tempore, quo etiam ponitur peccatum, quæ quamvis fortè sit impossibilis cum impletione præcepti, tamen non est causa nec occasio transgressionis illius; uti si quis determinatus sit ad omittendam Missam, quia nimis frigidum est, postea autem, ne sit otiosus, si domi studeat, quando deberet audire Missam, hoc studium est purè concomitans omissionem Missæ, & nequidem denominativè est peccatum, hinc multò minùs opus est facere mentionem illius in confessione. *Complementum externum peccati* est actio externa immediatè dependens à peccato interno actualiter existente, cujus est veluti executio; & ideo denominat hominem externè actu peccantem, uti explicatum est l. 5. à n. 27. Et hoc complementum peccati est explicandum in confessione, secundùm dicta n. 941. *Effectus peccati* est aliquid, quod causatur & sequitur ad totum peccatum internè & externè completū, v. g. voluntas occidendi completur externè per transfusionem, ad quam sequitur mors: voluntas comburendi domum completur per applicationem ignis, ad quam sequitur exustio domûs: voluntas se inebriandi completur per potationem vini, ad quam sequitur privatio rationis: voluntas turpilouqui completur per locutionem turpem, ad quam sequitur motus venereus. Hic mors, exustio domûs, privatio rationis, motus venereus dicuntur effectus peccati, & de illis quæritur, an, quando secuti sunt, etiam sint simul explicandi in confessione; an è contrà satis sit dicere

dicere, transodi intendens mortem proximi, incendi domum proximi, potavi prævidens periculum ebrietatis, locutus sum turpia prævidens motus venereos, tacendo, quòd omnia ista re ipsa secuta sint.

§. 3. Probabilius videtur non esse obligationem, per se loquendo, confitendi talem effectum peccati. Ita *Vasq. Salas, Gran. Lugo, Bonac. Rayn. Rhod. Tamb. Dian. p. 1. t. 7. R. 64. Dicast. d. 9. n. 19. & 415. Bonasp. De pecc. d. 5. n. 68. Esparsa q. 90. ad 7. a. 4. Burgh. cent. 1. Casu 19. Gob. in Quin. t. 5. c. 9. à n. 6. Herinx De pecc. d. 5. n. 74. Sporer n. 383. & alii multi contra Sot. Lopez, Sanch. De Matr. l. 9. d. 45. n. 30. Castrop. t. 2. d. 1. p. 3. n. 7. Aversam q. 10. s. 2. Platel. n. 775. Arriagam De pecc. d. 45. n. 13.*, qui immeritò dicit suam sententiam esse certam, & in ea convenire omnes. *Probat*ur, nam imprimis si talis effectus nullo modo fuerit prævisus, non est obligatio illum confitendi, uti fatentur plerique ex adversariis, quia secundum dicta l. 5. à n. 30. tum non fuisset nequidem denominativè voluntarius, nihil enim volitum nisi cognitum, ergo nullo modo dici posset esse peccatum. Neque hìc sufficit debuisse prævideri, nam inde tantum sequitur negligentiam advertentiæ fore culpabilem & confitendam. Deinde si talis effectus sequitur post retractationem causæ, etiam non est confitendus, uti etiam plerique ex adversariis concedunt, alioquin qui ante mensem abjecisset breviarium vel propinasset alicui venenum, si statim post commissum peccatum fuisset rite confessus, teneretur omissionem Horarum per omnes dies sequentes, & mortem post mensem secutam aperire, quod nemo

944

nemo dicet. Denique licet effectus fuerit in peccato velut causa prævius aut etiam intentus, tamen talis effectus propriè dici non potest peccatum, uti probatum est l. 5. n. 33., cum neque in se sit peccatum, neque etiam externè compleat peccatum secundum dicta nu. 943., ergo non est obligatio illum confitendi, quia non est obligatio confitendi aliud quàm peccatum. *Nec obstat*, quòd non retractarit causam, *nam* sive retractarit, sive non, effectus manet suo modo æqualiter imputabilis, non tanquam culpa, sed tantum tanquam effectus culpæ præteritæ, uti explicatum est l. 5. à n. 42. Et consequenter talis homo satisfaciet dicendo, projecì breviarium prævidens me tanto tempore non posse orare, porrexi proximo venenum intendens ejus mortem, tacendo an Horas non orarit, & an mors sit secuta necne.

Dixi 1. per se loquendo, quia per accidens sæpè addi debent tales effectus secuti, quia aliter non intelligeretur peccatum, quod commissum est, aut quia ratione ipsorum contracta est censura vel reservatio, de qua scire debet Confessarius. Imò expedit semper addi propter varia, v. g. quia ex effectu secuto plerumque meliùs intelligitur malitia peccati; item quia pœnitens ignorans sæpè monendus est de restitutione, cujus obligatio orta est ex effectu secuto. Et ob has causas pœnitentes communiter addunt tales effectus secutos, in quo non sunt prohibendi, sed potiùs suaviter invitandi, ut semper addant, uti monet *Esparsa*.

Dixi 2. Talem effectum peccati, nam si aliquis effectus illicitus sequatur ex peccato, quando adhuc est status libertatis, & compleat actio-

nem

nem internam malam in ratione peccati externi, confitendus est, uti patet in eo, qui per turpiloquium, tactum aut quid simile causat actu & liberè in se pollutionem, hic enim effectus actu complet volitionem saltem indirectam pollutionis, quæ est peccatum distinctum à turpiloquio. Quomodo autem peccet, & consequenter quomodo confiteri debeat, qui dat causam tali pollutioni vel simili effectui de se malo, declaratum est l. 3. p. 1. à n. 922. ubi etiam à n. 929. dictum est, quomodo peccet, qui per actionem de die positam causat pollutionem aut similem effectum malum in somno oriturum. Denique quinam effectus retineant malitiam objectivam, etiam quando absque libertate sequuntur, ideoque in confessione fieri debeat mentio culpæ, quæ cognoscebatur apta causare talem effectum, dixi l. 5. n. 48.

Q. 132. *Quanam peccata dicantur esse specie distincta in ordine ad confessionem; & unde desumatur illa diversitas specifica.* R. Ista explicata esse etiam in l. 5. à n. 118. ubi dixi distinctionem specificam præcipuè desumi, vel ex objecto aut modo tendendi actus peccaminosi notabiliter diverso, vel ex legibus formaliter diversis, contra quas agitur. Et ibidem à n. 132. explicavi, quandonam leges censeantur esse formaliter diversæ, quod nimirum præcipuè est ratione finis, in quem tendunt ejusmodi leges, aut ratione motivorum, quæ intenduntur à legislatoribus. Denique à n. 139. dixi, quandonam peccata commissionis & omissionis circa idem objectum specie distinguantur, quæ omnia hîc suppono & recoli debent.

Q. 133. *Quanam generatim observanda sint circa*